

Grip op de begroting Basiskennis financiën

Jan Verhagen

18 juni 2022

Raad op zaterdag, VNG

Wat gaan we doen?

- Positie raad bij financiën en begroting
- Basiskennis gemeentefinanciën
- Wat gebeurt wanneer: 'p&c-cyclus'
- Praktische tips en weetjes (tussendoor)

Positie raad (1): Rollen van de raad

- (1) Kaderstelling
- (2) Controle
- (3) Volksvertegenwoordiging
- Geld is één van de manieren voor kaderstelling door de gemeenteraad.

Positie raad (2): Geld is middel, geen doel

- Het gaat in de gemeente over bankjes in het park, bibliotheek, schoolgebouwen, wegen, jeugdzorg, bouwlocaties, verkeersproblemen, paspoorten, kinderboerderij, ouderenzorg, schooluitval, markten, minimabeleid, duurzaamheid, sporthallen, afval ophalen, brandweer, enz. enz.
- Praat dus over taken, en weinig over geld

Positie raad (3): **De raad is de baas!**

- Raad bepaalt hoeveel de gemeente uitgeeft
- Raad bepaalt waaraan gemeente uitgeeft
- Raad bepaalt welke belastingen
- Raad bepaalt belastingtarieven
- Raad bepaalt hoeveel gemeente leent

Enz.

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Positie raad (4): Grenzen aan de raad

- Begroting moet structureel sluitend zijn
- Gemeente moet wetten volgen
- Alleen bestaande belastingen
- Maximum aan bepaalde tarieven

Basiskennis financiën (1)

- **Grootste deel inkomsten komt van Rijk**
- Van Rijk gemiddeld € 2.500,-- per inwoner
- Belastingen € 400,-- tot € 500,-- per inw.

Basiskennis financiën (2)

- **Grootste deel uitgaven ligt vast**
- 'Afschrijven' goederen die lang meegaan
- Uitvoeren van verplichte wetten
- Salarissen ambtenaren (gemid. 1% van inw.)
- Bezuinigingen kosten enige tijd

Basiskennis financiën (3)

- **Financiële positie 2022-2025: uitstekend**
- 2026 onduidelijk, meer belastingen
- 'Vóór de zomer' duidelijkheid over 2026

Basiskennis financiën (4)

- Structureel = elk jaar
- Incidenteel = eenmalig óf tijdelijk
- Voor structurele uitgaven: struct. inkomsten
- Voor incidentele uitgaven: structurele of incidentele inkomsten

Wat gebeurt wanneer (1)

- Bedrijven: nadruk op jaarrekening
- Overheid: nadruk op begroting

Wat gebeurt wanneer (2)

- Wettelijk: begroting (< 15 november)
- en *neemt kennis* van meerjarenbegroting
- In de begroting kondigt het college de **plannen** / het beleid aan, (+ het geld)
- Raad stemt in met plannen, en geeft college toestemming geld uit te geven + opdracht inkomsten te verwerven.

Wat gebeurt wanneer (3)

- Begroting bestaat uit programma's
- Raad deelt programma's in. Tip: doe dat!
- Als service: paragrafen

Wat gebeurt wanneer (4)

- **Praktijk: Voorjaarsnota / kadernota**
- **Tip: duidelijk vooraf over beslismoment**

Wat gebeurt wanneer (5)

- In de loop van het jaar: tussentijdse stavaza
- Praktijk: tegenvallers melden, meevallers later
- Actieve informatieplicht college

Wat gebeurt wanneer (6)

- Wettelijk: jaarverslag/jaarrekening < 15 juli
- Vergeleken met begroting en eerder jaar
- Instrument voor controle

Wat gebeurt wanneer (7)

- Optimaal vanuit financiële invalshoek: kadernota, begroting, 2x tussentijds, rekening
- Optimaal vanuit politieke invalshoek: begroting, jaarrekening
- Raad bepaalt

Ten slotte: enkele losse termen & ruimte voor vragen

- toezicht
- krediet (heeft niets met lenen te maken)
- gemeente kan onbeperkt lenen
- algemene reserve, bestemmingsreserve, voorzieningen (balanstermen)

accountant versus rekenkamer

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Tot ziens!

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Meer weten?

Kijk op www.raadsleden.nl of op <https://leeromgeving.raadsleden.nl>